

SMJERNICE

ZA IZRADU STRATEGIJE RAZVITKA PRERAĐIVAČKE INDUSTRIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Nacionalnim programom za pridruživanje EU za 2008. godinu definirana je sposobnost preuzimanja obveza iz članstva u EU, te obveze po pojedinim pregovaračkim poglavljima za pristupanje Hrvatske EU. U Poglavlju 20. Poduzetništvo i Industrijska politika određeni su ključni prioriteti u području Industrijske politike.

Vlada Republike Hrvatske je u travnju 2008. godine usvojila dokument Industrijska politika RH u pripremi za članstvo u EU. Dokumentom su definirana temeljna načela i opći ciljevi industrijske politike RH za razdoblje 2008.-2013.

Industrijska politika Republike Hrvatske u pripremi za članstvo u EU je krovni dokument za izradu Strategije razvitka prerađivačke industrije u Republici Hrvatskoj 2008.-2013.

Ključni prioriteti

Provedba Industrijske strategije s naglaskom na razvoj pojedinih sektora, te rješavanje problema restrukturiranja sektora koji generiraju gubitke, a sukladno usvojenoj sveobuhvatnoj industrijskoj strategiji kao krovnom dokumentu. Dokumenti kojima će se detaljnije urediti provedba Industrijske strategije:

1. Strategija razvoja prerađivačke industrije, čiji će sastavni dio biti analiza konkurentnosti pojedinih industrijskih sektora
2. Razvojne strategije za pojedine sektore prerađivačke industrije
3. Sektorski programi razvoja, istraživanja i inovacija za potrebe industrije

Do sada ostvarene aktivnosti:

1. Restrukturiranje sektora koji generiraju gubitke

1.1 Restrukturiranja industrije čelika u RH 2007.-2011.

Sukladno obvezama iz članka 7o. SSP-a i Protokola 2. Sporazuma, Vlada RH usvojila je u srpnju 2008.g. izmijenjen Program restrukturiranja industrije čelika u RH 2007-2011. Programom su obuhvaćene dvije željezare, Željezara Split i CMC Sisak, čiji su Poslovni planovi sastavni dio Programa.

1.2. Restrukturiranje brodogradnje

Sukladno obvezama iz SSP-a započet je proces restrukturiranja hrvatskih brodogradilišta putem privatizacije.

2. Usvojene razvojne strategije za pojedine sektore industrije

- Razvojna strategija hrvatske industrije tekstila i odjevnih predmeta za razdoblje 2008.-2015
- Razvojna strategija proizvodnje kože i proizvoda od kože
- Strateške odrednice razvitka kemijske industrije u RH za razdoblje 2007. – 2015.
- Strategija poljoprivrede i ribarstva (obuhvaća područje prehrambene industrije)
- Operativni program razvoja industrijske prerade drva

I NAČELA NA KOJIMA SE TEMELJI STRATEGIJA

Strategija razvitka prerađivačke industrije mora:

- Biti u skladu sa Strateškim razvojnim dokumentima Republike Hrvatske
- Biti u skladu sa Industrijskim politikama Europske unije
- Obuhvatiti sektore prerađivačke industrije sukladno Statističkoj klasifikaciji djelatnosti RH (NKD 2007)
- Kod definiranja mjera i instrumenata uzeti u obzir specifičnosti pojedinih sektora prerađivačke industrije

II CILJEVI I SVRHA DONOŠENJA STRATEGIJE

Polazeći od značaja prerađivačke industrije u ukupnom hrvatskom gospodarstvu (20% BDP-a i 26% ukupne zaposlenosti) u pripremi su dokumenti kojima će se detaljnije urediti provedba Industrijske politike po pojedinim sektorima, a sukladno krovnom dokumentu Industrijska politika koji je usvojila Vlada RH.

Osnovni cilj koji želimo postići je razvoj prerađivačke industrija kako bi se ulaskom u Europsku uniju što prije mogla prilagoditi konkurentnom tržišnom gospodarstvu.

Sukladno načelima održivog razvitka i društvenoj odgovornosti gospodarstva, predlaže se izraditi, usvojiti i primijeniti usklađenu sveobuhvatnu industrijsku strategiju prerađivačke industrije 2008.-2013., u cilju poboljšanja konkurentnosti industrije u okviru boljeg općeg poslovnog i pravnog okruženja.

III GLAVNE ODREDNICE STRATEGIJE

1. JAČANJE KONKURENTNOSTI

Konkurentnost domaćeg gospodarstva u cjelini, njegov rast i zaposlenost, u velikoj mjeri ovise o snazi i konkurentnosti hrvatske prerađivačke industrije.

Potrebno je razviti mjere i aktivnosti kojima je cilj jačanje i unaprjeđenje konkurentnosti pojedinih industrijskih sektora kroz odgovarajuću primjenu mjera horizontalne industrijske politike prilagođenim specifičnim zahtjevima i potrebama tih sektora ne ugrožavajući konkurentnost ostalih sektora.

U krovnom dokumentu Industrijska politika u pripremi za članstvu u EU primarno su sadržane mjere i aktivnosti te politika čiji je cilj stvaranje uvjeta za razvoj i rast, povećanje konkurentnosti i efikasnosti te ulagačke atraktivnosti sektora prerađivačke industrije. No, budući da su mjere usmjerene na jačanje sektora prerađivačke industrije nemoguće odvojiti od onih kojima se stvaraju okruženje i uvjeti za rast gospodarstva u cjelini, na prerađivačku industriju odnose se mjere i aktivnosti koje su dio općeg okvira poticanja rasta i konkurentnosti hrvatskog gospodarstva

- mjerama i aktivnostima čiji je cilj izgraditi institucionalno i ukupno poslovno okruženje koje će poticajno djelovati na daljnji razvoj industrije i poduzetništva, smanjiti ili ukloniti administrativne i druge prepreke koje to onemogućuju, te na taj način olakšati poslovanje na hrvatskom tržištu,
- mjerama i aktivnostima usmjerenima na jačanje konkurentnosti i dugoročne tržišne održivosti hrvatske industrije, a osobito one koje se odnose na razvoj društva znanja i cijelo životnog učenja, primjenu inovacija, istraživanje i razvoj, omogućuju razvoj i potiču uporabu informacijsko komunikacijske tehnologije (ICT), jačaju konkurenciju i omogućuju bolje funkcioniranje tržišta,
- razvoju malog i srednjeg poduzetništva kako bi se povećao udio ovog sektora u domaćem bruto proizvodu, stvorili uvjeti za otvaranje novih radnih mjesta na trajnijoj osnovi te potaklo i ohrabrilo građane za ulazak u poduzetništvo,
- mjerama i aktivnostima usmjerenima na jačanje međunarodne dimenzije industrijske politike kroz korake koji se poduzimaju radi olakšanja pristupa tržištima drugih zemalja uz istodobno stvaranje povoljnih uvjeta za rast izravnih ulaganja u hrvatsko gospodarstvo te njegovo jače povezivanje u europske i regionalne proizvodne lance i odnose, uključivanje hrvatskih poslovnih subjekata i njihovih udruga u europske inicijative, udruge i koordinacije,
- mjerama osiguranja i poticanja ravnomjernog regionalnog razvoja kroz stvaranje uvjeta za širenje i jačanje poduzetništva na cijelom teritoriju RH, a uvažavajući načela i zahtjeve održivog razvitka,
- potrebi veće koordinacije između nositelja industrijske politike na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, te aktivnijem uključivanju predstavnika industrije i njihovih udruga u proces izrade i predlaganje mjera industrijske politike,

- provedbi procesa restrukturiranja i privatizacije, osobito sektora i poduzetnika u teškoćama, u prvom redu sektora proizvodnje željeza i čelika te brodogradnje,
- mjerama i aktivnostima kojima je cilj jačanje i unaprjeđenje konkurentnosti pojedinih industrijskih sektora kroz odgovarajuću primjenu mjera horizontalne industrijske politike prilagođenim specifičnim zahtjevima i potrebama tih sektora ne ugrožavajući konkurentnost ostalih sektora.

2. ODRŽIVI INDUSTRIJSKI RAZVOJ

U procesu stabilizacije i pridruživanja EU cilj je razvijati politiku održivog industrijskog razvoja koju promiče i EU. Održivi razvoj je sinergija između konkurentne industrije, energetike i zaštite okoliša.

Zaštita okoliša

Industrija danas s jedne strane značajno doprinosi povećanju pritiska na okoliš, dok je s druge strane kao generator bogatstva i zaposlenosti važan dio svakog modela održivog razvoja. Tehnologije koje se koriste često su zastarjele i kao rezultat toga iskorištavaju velike količine prirodnih resursa i energije i stvaraju velike količine otpada i onečišćenja. Održivi industrijski razvoj sjedinjuje ekonomske aspekte, te okolišne i socijalne aspekte.

U cilju pristupanja EU, Hrvatska ima obvezu uskladiti nacionalno zakonodavstvo i politiku iz područja zaštite okoliša sa EU. To znači uvesti cjeloviti pristup sprečavanja i kontrole onečišćenja koje potiče od širokog spektra industrijskih aktivnosti.

Ovakav cjeloviti pristup podrazumijeva niz mjera i politika koje se odnose na rad industrije, te primjena istih iziskuje velike troškove i investicije za prilagodbu naše industrije. Kod izrada strategija iz područja zaštite okoliša značajnih za rad industrije treba pažljivo definirati prioritete i voditi računa da troškovi budu primjereni ekonomskim mogućnostima naše prerađivačke industrije.

Mjere:

- Razvoj društvene odgovornosti poduzeća

Sjedinjuje tri glavna područja:

Proizvodnja – poboljšanja u efikasnosti i organizaciji proizvodnje

Društveni odnosi – uvjeti na radnom mjestu, zdravstvena zaštita i sigurnost na radu

Okoliš – primjena čistije proizvodnje i racionalnije korištenje sirovina i smanjenje količina otpada i emisija

- Čistija proizvodnja

Čistija proizvodnja je kontinuirana primjena sveobuhvatne preventivne strategije zaštite okoliša na proizvodni proces, proizvod i usluge s ciljem povećanja učinkovitosti i smanjenja rizika za ljude i okoliš.

Za proizvodnju - čistija proizvodnja uključuje efikasnije korištenje sirovina i energije, zamjenu ili smanjenje korištenja otrovnih i opasnih tvari, te smanjenje emisija i otpada na samom mjestu nastanka.

Za proizvode - čistija proizvodnja primjenjuje se tijekom cijelog životnog ciklusa proizvoda i usluga, od dizajna i upotrebe do konačnog odlaganja.

Čistija proizvodnja podrazumijeva primjenu najboljih raspoloživih tehnologija (BAT).

Energetika

➤ Potrošnja energenata

Zadovoljenje energetske potrebe i konkurentnosti cijena energije jedan je od preduvjeta razvoja prerađivačke industrije.

Razvoj industrije ima značajno mjesto u povećanju neposredne potrošnje. Također je prepoznata i potreba postojanja kvalitetnijih podloga za procjenu porasta potrošnje energije u budućnosti u tom sektoru.

U tijeku je projekt „Prilagodba i nadogradnja strategije energetskog razvitka Republike Hrvatske“ koji će obuhvatiti razdoblje od 2009.-2020. godina, s projekcijama na 2030. godinu.

Izrada Strategije razvoja prerađivačke industrije RH doprinjet će u segmentu strategije koja će se baviti energetske potrebama ove industrije po strukturi, količinama i ostalim karakteristikama. Također je bitna i infrastrukturna podrška koju energetski sektor treba dati određenim projektima prerađivačke industrije.

Stoga je evidentna povezanost i međusobni utjecaj ove dvije strategije obzirom da o zadovoljenju energetske potrebe predviđene potrošnje (količini i strukturi energenata, ali i cijeni) za potrebe prerađivačke industrije ovisi i dinamika njenog razvitka.

➤ Energetska učinkovitost proizvoda

Podrazumijeva niz aktivnosti vezanih za proizvodnju energetski učinkovitih proizvoda, njihovo označavanje, te informiranje krajnjih potrošača o važnosti korištenja eko prihvatljivih proizvoda.

Razvoj takve proizvodnje doprinosi uštedi energije, te okolišno prihvatljivih proizvoda.

3. ZAKONODAVSTVO

Za razvitak prerađivačke industrije u Hrvatskoj od izuzetne je važnosti zakonodavni okvir koji s jedne strane počiva na pravnoj stečevini Europske unije i na međunarodnim ugovorima, a s druge strane na zakonodavstvu Republike Hrvatske.

Republika Hrvatske usvaja standarde koji vrijede u gospodarski razvijenim zemljama, a koji su sadržani u pravnoj stečevini Europske unije (ista razina sigurnosti, zaštite života i

zdravlja, zaštita okoliša i zaštita potrošača). Temeljem toga, naše se zakonodavstvo postepeno usklađuje s propisima Europske unije što je rezultiralo bitnim napretkom u stvaranju stabilnog i sigurnog zakonodavnog okruženja.

Modernizacija zakonodavstva na svim razinama, od tehničkih propisa, do zakona koji uređuju uvjete ulaska na tržište u sektoru javnih i poslovnih usluga, te uklanjanje zastarjelih normi, nužna je za nov način poslovanja koje osigurava veću konkurentnost.

Temeljni preduvjet pristupanja EU uključuje uklanjanje svih barijera slobode kretanja roba, usluga i kapitala između država članica. Uklanjanje svih nacionalnih prepreka za slobodno kretanje predstavlja preduvjet za jačanje konkurencije i time gospodarski rast svih uključenih strana te stvaranje jedinstvenog europskog tržišta.

IV INSTRUMENTI

Europska unija umjesto direktnih državnih potpora primjenjuje druge oblike financiranja kao što su javno-privatno partnerstvo, JPP fondovi rizičnog kapitala koji su specijalizirani u teritorijalnom (npr. regionalni rizični fondovi) ili industrijskom smislu (npr. ekološke proizvodnje).

U procesu pridruživanja EU, Republika Hrvatska smanjuje izravne državne potpore, te će se na prerađivačku industriju primjenjivati mjere i instrumenti sukladni onima koji se primjenjuju u EU.

Financiranje razvoja prerađivačke industrije u narednom razdoblju može se odvijati i putem korištenja financijske pomoći Europske unije. U tu svrhu mogu se koristiti pretpristupni fondovi EU.

V STRUKTURA I SADRŽAJ STRATEGIJE

1. Sadržaj strategije

1.1 Analiza stanja i konkurentnosti prerađivačke industrije RH

- Značajke i stanje prerađivačke industrije u RH
- Analiza stanja pojedinih industrijskih sektora
- Analiza konkurentnosti prerađivačke industrije i njenih sektora

1.2 Prerađivačka industrija u EU

- Analiza stanja prerađivačke industrije u EU
- Razvojne politike

- Utjecaji na prerađivačku industriju RH

1.3 Odrednice razvoja prerađivačke industrije

- Definiranje odrednica razvojne politike prerađivačke industrije
- Projekcije razvoja do 2013.
- Definiranje mjera i instrumenata razvoja
- Procjena očekivanih učinaka strategije razvoja prerađivačke industrije

2. Nadležnost

Za izradu strategije zaduženo je Ministarstvo gospodarstva rada i poduzetništva, u suradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja i Ministarstvom regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva.

3. Rok za donošenje

Rok za izradu i donošenje strategije je 31. prosinac 2008.